

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: دکتری

رشته: توسعه کشاورزی

پردیس کشاورزی و منابع طبیعی

مصوب جلسه مورخ ۸۳/۱۲/۱۱ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آئین‌نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه‌ریزی درسی به دانشگاه‌های دارای هیات ممیزه، توسط اعضای هیات علمی گروه ترویج و آموزش کشاورزی بازنگری شده و در یکصد و هفتمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۳/۱۲/۱۱ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : توسعه کشاورزی

مقطع : دکتری

- برنامه درسی دوره دکتری رشته توسعه کشاورزی که توسط اعضای هیات علمی گروه آموزشی ترویج و آموزش کشاورزی تنظیم شده است، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
 - هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

رای صادره جلسه مورخ ۸۳/۱۲/۱۱ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته توسعه کشاورزی در دوره دکتری صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

رضا فرجی

دکتر رضا فرجی دانا

رئیس دانشگاه

دکتر سید حسین حسینی

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

دکتر علی افشار بگستلو

دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

فصل اول:

مشخصات کلی رشته

فصل اول

مشخصات کلی دوره دکتری رشته توسعه کشاورزی

۱- تعریف و هدف

دوره دکتری توسعه کشاورزی بالاترین مقطع تحصیلات تکمیلی دانشگاهی است که شامل پیشرفته‌ترین موضوعات موجود در زمینه‌های توسعه کشاورزی و روستایی می‌باشد. اهداف اصلی این رشته در جهت خودکفایی علمی در این رشته برای دانشجویان شامل موارد زیر است:

- (۱) احاطه یافتن بر آخرین آثار علمی در توسعه روستایی کشاورزی و زمینه‌های وابسته.
- (۲) شناخت روش‌های پیشرفته بررسی و تحقیق در زمینه‌های مربوطه
- (۳) دستیابی به جدیدترین مبانی علمی و فنی مربوط به توسعه کشاورزی
- (۴) شناخت تفکر سیستمی و کاربرد آن در توسعه روستایی
- (۵) کمک به کاربرد یافته‌های تحقیقاتی به منظور حل مسائل و ارتقاء توانمندی فرد جهت طراحی فرآیندهای توسعه علمی در زمینه گوناگون توسعه روستایی و کشاورزی
- (۶) تربیت متخصصان مورد نیاز نهادهای دانشگاهی، مراکز و موسسات پژوهشی، آموزشی و اجرایی در این زمینه ها

به منظور تسهیل و تسریع امکان نیل به اهداف فوق فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی رشته توسعه کشاورزی از صول سیستمهای دینامیکی بهره می‌برد.

۲- طول دوره و شکل نظام

طبق آیین‌نامه آموزشی دوره دکتری مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری طول دوره دکتری توسعه کشاورزی حداکثر چهار سال می‌باشد که شامل دو مرحله: (۱) آموزش و (۲) پژوهش برای تدوین رساله است. طول مرحله آموزش برای گذراندن ۱۸ واحد درسی حداکثر دو سال (۴ نیمسال) و هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته کامل آموزش است. به منظور گذراندن ۲۴ واحد رساله پس از گذراندن موفقیت آمیز امتحان جامع حداکثر دو سال بعدی به انجام پژوهش‌های میدانی برای تدریس و ارایه رساله دکتری اختصاص خواهد یافت. به نظام آموزشی این دوره به صورت واحدی است و برای هر واحد نظری در هر نیمسال تحصیلی ۱۶ ساعت آموزش کلاسیک در نظر گرفته شده است.

۳- تعداد واحدهای درسی

(۱) تعداد واحدهای درسی دوره دکتری توسعه کشاورزی ۴۲ واحد به قرار زیر است:

الف) دروس اصلی ۹ واحد

ب) دروس انتخابی ۹ واحد

تعداد واحدهای پژوهشی که نتیجه آن به صورت رساله ارائه می‌شود، ۲۴ واحد است که هر یک از دانش‌آموختگان این رشته مجموعاً می‌یابد قادر به گذراندن ۴۲ واحد آموزشی و پژوهشی باشند.

۴- نقش و توانایی دانش‌آموختگان

دانش‌آموختگان دوره دکتری توسعه کشاورزی به عنوان متخصصان این رشته قرار خواهند بود که در مقام: ۱) آموزش و پژوهش به عنوان استادیار در نهادهای دانشگاهی، ۲) بررسی و تحقیق در عنوان استاد پژوهش در نهادهای پژوهشگاهی، ۳) برنامه‌ریزی و ارزشیابی طرح‌های توسعه کشاورزی، ۴) مدیریت طرح‌های جامع توسعه روستایی، ۵) مجری برنامه‌های ملی توسعه کشاورزی، اقدام نمایند.

۵- ضرورت و اهمیت

ایجاد امنیت غذایی برای جمعیت در حال افزایش کشور، تولید محصولات غذایی در کشور، بهره‌گیری از علوم و تکنولوژی توسعه پایدار روستایی و کشاورزی نیازمند افرادی می‌باشد که توانایی‌های لازم برای برنامه‌ریزی، مدیریت، ارزشیابی فعالیت‌های توسعه روستایی را دارا باشند. با توجه به پیچیدگی‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، اقلیمی و قابلیت‌های اراضی اهمیت و نقش فعالیت‌های موزون در جریان توسعه کشاورزی را روشن می‌سازد. برای تربیت نیروی انسانی علاوه بر مقاطع کارشناسی ارشد به متخصصان در عالی‌ترین سطوح نیاز است تا از طریق آموزش و پژوهش، هدایت و رهبری و مدیریت سیستمی بتوانند امر توسعه محلی، منطقه‌ای، ملی را به عهده گرفته و در مبادلات توسعه جهانی هوشمندانه عملی نمایند.

۶- شرایط پذیرش:

- ۱-۶ داشتن شرایط عمومی ورود به دوره دکتری آموزش عالی
- ۲-۶ داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد مورد قبول وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت ورود به دوره دکتری
- ۳-۶ قبولی در آزمون عمومی ورود به دوره دکتری
- ۴-۶ قبولی در آزمون ورودی زبان انگلیسی
- ۵-۶ مصاحبه علمی (آزمون شفاهی) از قبول شدگان آزمون‌های کتبی برای اطمینان از تسلط داوطلبان به رشته و پی بردن به قدرت تجزیه و تحلیل و استنباط علمی آنان برگزار می‌شود.

۶-۶- داشتن حداقل معدل ۱۵ از ۲۰ یا معادل آن در دوره کارشناسی ارشد

۷- مواد آزمون و ضرایب آن

ضریب	نام درس
۳	• توسعه اقتصادی و سیاستگذاری کشاورزی
۳	• توسعه روستایی و اجتماعی
۳	• برنامه‌ریزی و کاربرد آن در توسعه روستایی
۲	• روش تحقیق و آمار اجتماعی
۲	• ارزشیابی پروژه
۲	• زبان تخصصی
۲	• سیستم‌های دینامیکی

فصل دوم
برنامه درسی دوره دکتری
رشته توسعه کشاورزی

واحد	دروس
۹	دروس اصلی
۹	دروس انتخابی
۲۴	رساله
۴۲	جمع

الف) دروس اصلی توسعه کشاورزی

پیش نیاز یا زمان ارایه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۶۴	۳۲	۳۲	۳	برنامه ریزی ملی و منطقه‌ای کشاورزی ایران	۰۱
	۶۴	۳۲	۳۲	۳	ارزشیابی طرحها و پروژه‌های توسعه کشاورزی	۰۲
	۴۸	--	۴۸	۳	راهبردهای توسعه کشاورزی در ایران و جهان	۰۳
	۱۷۶	۶۴	۱۱۲	۹	جمع	

ب) دروس انتخابی توسعه کشاورزی

پیش نیاز یا زمان ارایه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	آمار پیشرفته و تحلیل داده‌ها در توسعه کشاورزی	۰۴
	۶۴	۳۲	۳۲	۳	روش‌های تحقیق پیشرفته در توسعه کشاورزی	۰۵
	۳۲	-	۳۲	۲	مباحث نوین توسعه روستایی و کشاورزی	۰۶
	۶۴	۳۲	۳۲	۳	شبیه سازی و مدیریت نظام‌های بهره‌برداری	۰۷
	۳۲	-	۳۲	۲	مدیریت تکنولوژی کشاورزی	۰۸
	۴۸	-	۴۸	۳	توسعه منابع انسانی	۰۹
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	کارآفرینی روستایی و کشاورزی	۱۰
	۳۲	-	۳۲	۲	ارتباطات در توسعه روستایی	۱۱
	۳۶۸	۱۲۸	۲۴۰	۱۹	جمع	

فصل دوم:

جداول دروس

فصل سوم:

سرفصل دروس

سرفصل درس‌ها

برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای کشاورزی ایران

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت فرایند و الگوهای برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای کشاورزی ایران و بکارگیری سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) در فرآیند برنامه‌ریزی

سرفصل درس:

نظری:

- برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای چیست؟ مفاهیم و حیطه‌ها - اهمیت و ضرورت برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای - جایگاه توسعه روستایی و بخش کشاورزی در برنامه‌های توسعه هفت و پنج ساله قبل و بعد از انقلاب و تحلیل و تبیین این برنامه‌ها - الگوهای منطقه‌ای توسعه روستایی و کشاورزی در ایران - توانمندی‌های محیطی و منطقه‌ای ایران در توسعه کشاورزی - فرصت‌ها و تهدیدات - تفاوت‌های منطقه‌ای در میزان تولید و سطح توسعه کشاورزی - شاخصها و روشهای سنجش سطح توسعه کشاورزی - تحلیل تئوری‌های برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای، عوامل موثر بر الگوهای کشاورزی در ایران: (عوامل تکنولوژیک، آب، شرایط اقلیمی و ...) - سیاست‌ها و خط‌مشی‌های ملی و منطقه‌ای در توسعه کشاورزی ایران - منطقه بندی الگوهای کشاورزی (تکنیک تجویزی، تکنیک تجربی، تکنیک تک‌عنصری و چند عنصری، تکنیک‌های آماری شامل تجزیه و تحلیل خوشه‌ای، تجزیه و تحلیل ترکیبی) - الگوهای کشت گیاهان زراعی (تنوع، تراکم، تناوب، پراکنش منطقه‌ای) - مراتع ایران (وسعت، طبقه‌بندی، پراکنش منطقه‌ای) - تجزیه و تحلیل تناوب زراعی - تیپ‌شناسی کشاورزی - روش‌های ارزیابی بهره‌برداری از اراضی - سیستم‌های طبقه‌بندی کمی و کیفی اراضی (شاخص استوار، شاخص تیرلوگ سینگ، ...) - مدل‌های منطقه‌ای در فعالیت‌های کشاورزی (مدل فون تانن، مدل انتشاری، مدل امکانات محیطی، مدل پراکندگی کشاورزی، مدل مکانیابی بنگاه‌های کشاورزی، مدل‌های مکانی و منطقه‌ای توسعه روستایی و کشاورزی و ...)، روشهای بکارگیری سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) در برنامه‌ریزی کشاورزی، تحلیل فضایی برنامه‌های توسعه کشاورزی با GIS، مکان‌یابی فعالیت‌ها با GIS، کاربری اراضی کشاورزی، مدل‌سازی GIS در زمینه الگوهای کشت، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی کشاورزی، مدل‌های GIS در ساماندهی نواحی روستایی.

عملی:

دانشجو پس از آشنایی با تکنیک‌ها و الگوهای برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای کشاورزی با بهره‌گیری از این تکنیکها و با بکارگیری نرم‌افزارهای GIS به انجام یک پروژه توسعه کشاورزی در یک منطقه می‌پردازد.

منابع:

- ایچر، کارل . ک . و همکاران، ۱۳۷۰. توسعه کشاورزی در جهان سوم، ترجمه درویشی، کریم و همکاران، انتشارات مرکز تحقیقات روستایی و اقتصاد کشاورزی.
- برنامه عمران ملل متحد، ۱۳۸۰. توسعه واحدهای صنعتی کوچک روستایی، روستا و توسعه.
- پییر، آن. آر. و هیگینز، کترین. ۱۳۸۱. ترجمه بحرینی، سید حسن و کریمی، کیوان. برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین، انتشارات دانشگاه تهران.
- جاسبرینگ و دیلون، اس.اس. ۱۳۷۴. جغرافیای کشاورزی، ترجمه دهقانیان، سیاوش؛ کوچکی، عوض و کلاهی اهری، علی. انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- دهقانیان، سیاوش؛ کوچکی، عوض و کلاهی اهری، عوض. ۱۳۸۱. جغرافیای کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- راستان آرونف، ۱۳۷۵. سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، ترجمه سازمان نقشه‌برداری کشور، انتشارات سازمان نقشه‌برداری.
- سلطانی، غلامرضا. (۱۳۸۰). کاربرد برنامه‌ریزی ریاضی در کشاورزی، نشر آموزش کشاورزی.
- سند برنامه‌های توسعه کشاورزی پنجساله، قبل و بعد از انقلاب، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی.
- نوائی نورانی، آزاده و عادل‌نی، محمد. ۱۳۸۱. مقدمه‌ای بر GIS (Arc view)، موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران.
- موسسه توسعه آسیا و اقیانوسیه، ۱۳۶۵. برنامه‌ریزی در سطح محلی و توسعه روستایی، راهبردهای جایگزین، ترجمه فجر، عباس. انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- مدیری و خواجه، خسرو. ۱۳۷۶. سیستم‌های اطلاعاتی جغرافیایی برای برنامه‌ریزی در سطح محلی، انتشارات سازمان جغرافیایی.
- کلاتری، خلیل، ۱۳۸۰. برنامه‌ریزی و توسعه منطقه‌ای (تئوریه‌ها و تکنیکها)، انتشارات خوشبین.
- صارمی، حمیدرضا و عسگری، علی. ۱۳۸۳. تحلیل‌های GIS با ARC View، انتشارات سازمان بسیج دانشجویی.
- Thomas P. et al (1995), Transforming agrarian economies, cornell University Press, Ithaca.
- Tweeten, Luther et al. 2002. Agricultural policy for the 21st century.
- Unesco, Innovative approaches to development planning, UN Educational, Scientific and cultural organization.
- Eicher, Carl K. & Staatz, John M. 2000. Agricultural development in the third world.
- Houghton Graham, et al (2004), Regions, spatial strategies and sustainable development, Routledge.

ارزشیابی طرحها و پروژه‌های توسعه کشاورزی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف: شناخت روش و فرایند ارزشیابی پروژه‌های توسعه روستایی و کشاورزی

سرفصل درس:

نظری:

فرآیند مدیریت پروژه - تحلیل هزینه - فایده اجتماعی پروژه‌های توسعه روستایی و کشاورزی - معیارهای سرمایه‌گذاری - هزینه - فرصت اجتماعی از دست رفته - ارزیابی مالی و اقتصادی - تحلیل سودآوری سرمایه‌گذاری - دوره‌های سرمایه‌گذاری - ارزیابی فنی پروژه‌ها - مکان‌یابی و تسهیلات فیزیکی - زمانبندی و کنترل پروژه - ارزشیابی پروژه و بازاریابی - سازمان پروژه - طرح‌های منابع طبیعی تجدید شونده، اثرات و ارزیابی اقتصادی - تحلیل پروژه‌های صنایع روستایی و کشاورزی - ارزشیابی زمین، نیروی کار، سرمایه و تکنولوژی - بهره‌وری - محاسبه و تحلیل بهره‌وری در کشاورزی - بهره‌وری، انواع بهره‌وری محاسبه بهره‌وری در کشاورزی، استهلاک و روشهای محاسبه استهلاک، مناسبت، پایداری، سودمندی، و اثر بخشی پروژه‌های کشاورزی - اهداف، سیر تکاملی و ویژگی‌های PRA, RRA و نظایر آن.

عملی:

دانشجو با راهنمایی استاد درس یک پروژه در حال اجرا در روستا را شناسایی می‌کند و اقدام به ارزشیابی آن در ابعاد مختلف اقتصادی و اجتماعی می‌نماید و در قالب یک گزارش استاندارد تهیه و ارائه می‌دهد.

منابع:

- اردشیر، عبدالله. (۱۳۷۹). مدیریت موثر برنامه‌ریزی و کنترل پروژه. دانشگاه صنعتی امیر کبیر.
- پاول، ساموئل. ۱۳۷۴. مدیریت استراتژیک در برنامه‌های توسعه، ترجمه افخمی، علی اشرف. انتشارات سازمان مدیریت صنعتی.
- حاج شیر محمدی، علی. ۱۳۷۹. مدیریت و کنترل پروژه: کاربرد روشهای CPM و پرت، انتشارات جهاد دانشگاهی اصفهان.
- فائو، ۱۳۷۸. طرح‌های جنگلداری، اثرات - ارزیابی اقتصادی، ترجمه ارسطو سعید، انتشارات دانشگاه تهران.
- نادری پور، محمود. ۱۳۷۲. برنامه‌ریزی و کنترل پروژه، انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- محمدزاده، عباس. ۱۳۷۴. مدیریت توسعه، انتشارات سمت.
- مجیدیان، داود، ۱۳۷۷. ارزیابی طرح‌های صنعتی، سازمان مدیریت صنعتی.

Noponen, H. 1999. Participatory monitoring and evaluation, Institute of development studies. USA.

راهبرد های توسعه کشاورزی در ایران و جهان

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: شناخت راهبرد توسعه کشاورزی در ایران و برخی از کشورهای جهان

سرفصل درس:

تعاریف ، اصطلاحات و مفاهیم مربوط به طراحی راهبردی موثر برای توسعه کشاورزی، راهبرد توسعه پایدار کشاورزی در ایران، عوامل تشدید کننده فقر روستائی، کشاورزی آینده ایران، راهبرد حفظ امنیت غذایی در دراز مدت، رهیافت‌های تعامل بین بخش‌های توسعه‌ای (کشاورزی، صنعت، خدمات، ارتباطات) مدل‌های مکانیزاسیون کشاورزی برای توسعه پایدار، سیاست‌های توسعه کشاورزی (مکانیزاسیون، صادرات و واردات محصولات کشاورزی، تحقیقات، آموزش و ...) سازمان‌های بین‌المللی فعال در امور کشاورزی و راهکارهای ارائه شده توسط اینگونه سازمان‌ها، فرآیندهای گذر از کشاورزی سنتی به کشاورزی نوین... جهانی سازی و اثرات آن بر فعالیت‌های کشاورزی، ارزیابی انتقادی محورهای مورد نظر در شرایط موجود توسعه کشاورزی ایران، شیوه‌های انتقال تکنولوژی، کشاورزی زیست محیطی، کشاورزی آلی ، کشاورزی پایدار، توسعه پایدار کشاورزی - اهمیت و اصول تحلیل فرآیندهای توسعه پایدار - شاخص های توسعه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و پایداری - ماهیت و نقش تحلیل‌های توسعه پایدار در برنامه‌ریزی - توسعه پایدار در نواحی روستائی - ارتباط بین توسعه پایدار و توسعه اقتصادی - سیاست‌های توسعه پایدار - روش‌های تحلیل توسعه پایدار در سطح ملی - هزینه‌ها و منافع توسعه پایدار - برنامه‌ریزی برای محرومان - برنامه‌ریزی مشارکتی - دانشی بومی و جهانی سازی - دانش بومی و شبکه سازی - کشاورزی ارگانیک ، کشاورزی زیست محیطی - توسعه درون‌زا.

منابع:

- البیوت، جنیفر، آ. مقدمه‌ای بر توسعه پایدار در کشورهای در حال توسعه، رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و رحیمی، حسین. انتشارات توسعه روستائی، ۱۳۷۸.
- روهایامی، یوجی و روقان، ورنن. ۱۳۷۸. توسعه کشاورزی یک دیدگاه بین‌المللی، ترجمه کوپاهی، مجید، تات.
- کوچکی، عوض و همکاران، ۱۳۷۴. کشاورزی پایدار، جهاد دانشگاهی مشهد.
- گوئل کهن، ۱۳۷۸. شاخص شناسی در توسعه پایدار، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی.

- Archibugi, F. & Wijkamp, P. (1990), Economy and ecology: towards sustainable development. Kluwer Academic publishers.
- Douglas Muschett, F. (1997), Principles of sustainable development, St. Lucie Press.
- Eicher, Carl K. & Staatz, John M. (2000) Agricultural development in the third world.
- Luther Tweeten & Stabley R. Thompson, (2002). Agricultural policy, Iowa State Press.
- Tweeten, Luther et al. (2002) Agricultural policy for the 21st century.
- Stern, Nicholas (2002), A Strategy for development, The World Bank. Washington, D.C.

آمار پیشرفته و تحلیل داده‌ها در توسعه کشاورزی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش‌های آمار پیشرفته و تحلیل داده‌ها در توسعه روستایی و کشاورزی

سرفصل درس:

نظری:

کاربرد آمار توصیفی (مشخص کننده‌های مرکزی، پراکندگی و ...) - مروری بر کاربرد آزمون‌های غیر پارامتری در مطالعات توسعه روستایی و کشاورزی (کروسکال والیس، میانه، من ویت نی، کولموگروف - سیمرف - فریدمن، کوکران، ویلکاکسون، مک نمار، نشانه، کای اسکویر و ...) - کاربرد آزمون‌های پارامتری در مطالعات توسعه روستایی و کشاورزی (آزمون t مستقل و وابسته، تحلیل واریانس مستقل و وابسته، توکی، دانکن، شفه و ...) - ضرایب همبستگی (ضریب همبستگی پیرسون، اسپیرمن، کندال، فی، کرامر، گاما، ضریب همبستگی جزئی و ...) - تحلیل‌های چند متغیره (رگرسیون چند متغیره، رگرسیون لوجستیک، تحلیل تشخیصی، تحلیل واریانس چند متغیره، تحلیل عاملی، تحلیل کلاستر، تحلیل مسیر، تحلیل مولفه‌های اصلی، تکسونومی عددی، مقیاس بندی چند بعدی و ...) - تجزیه و تحلیل داده‌های سری‌های زمانی.

عملی:

دانشجو پس از آشنایی با تکنیک‌های آماری فوق در خصوص هر یک از تکنیک‌های چند متغیره با جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز با بهره‌گیری از نرم‌افزارهای کامپیوتری مانند SPSS نسبت به انجام یک کار عملی اقدام می‌کند.

منابع:

- دلاور، علی. ۱۳۸۲. احتمالات و آمار کاربردی در روان‌شناسی و علوم تربیتی. انتشارات رشد.
- سیگل، سیدنی. ۱۳۷۲. آمار غیر پارامتری برای علوم رفتاری، علامه طباطبایی.
- قدسی پور، سید حسن. ۱۳۷۸. فرآیند تحلیل سلسه مراتبی. انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
- کلانتری، خلیل. ۱۳۸۲. پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی، نشر شریف.
- منصور فر، کریم. ۱۳۷۸. روشهای آماری، انتشارات دانشگاه تهران.
- کورتز، نورمن آر. ۱۳۷۹. آمار در علوم اجتماعی، ترجمه تیموری، حبیب اله. نشر نی.

- مولر، جی-اچ - و همکاران، ۱۳۷۸. استدلال آماری در جامعه شناسی، ترجمه هوشنگ نایبی نشر نی.
- نیرومند، حسینعلی. ۱۳۷۹. تحلیل آماری چند متغیری کاربردی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- Byrne, David. (2002). Interpreting quantitative data, SAGE Publications, London.
- Hamilton, Lawrence (1996), Data analysis for social scientists, Wadsworth Publishing Company.
- Mead, R. Curnow, R.N. & Hasted, A.M. (1994), Statistical methods in agriculture, Chapman & Hall Press.
- Regression with SPSS. WWW. ats. Ucla. Edu/stat/spss/ webbooks.
- Schwandt, Thomas A. (1997). Qualitative inquiry, SAGE Publications.
- Sharma, Subhash (1996). Applied multivariate techniques, John Wiley & Sons, Inc. New York.

روش‌های تحقیق پیشرفته در توسعه کشاورزی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنایی با تحقیقات کمی و کیفی و اصول مقیاس سازی در تحقیقات اجتماعی

سرفصل درس:

نظری:

روشهای شناخت و ویژگیهای رهیافت علمی - روشهای علمی تقلیل گرا و تحلیل فرایند شکل گیری در تفکر و رهیافت سیستمیک در حصول به شناخت علمی - شناخت ماهیت، حیطه و انواع پژوهشهای توسعه روستایی / کشاورزی و الزامات روش شناختی آن به عنوان یک علم چند رشته‌ای - ارزشها و اخلاقیات در تحقیقات توسعه روستایی - روش علمی و مراحل آن: تبیین گزاره‌های طرح تحقیق و اصول تدوین پروپوزال تحقیق - اصول تدوین چارچوب نظری و مفهومی و مرور ادبیات - روش شناسی تحقیق و معیارهای مختلف طبقه بندی روشهای تحقیق - تحلیل تطبیقی پارادایمهای تحقیق کمی و کیفی و زمینه های کاربرد هر یک یا تلفیق آنها در تحقیقات توسعه روستایی و کشاورزی: تحقیقات پیمایشی و انواع آن (پژوهشهای توصیفی - همبستگی، علی - مقایسه‌ای و ...) - انواع تحقیقات کیفی و تعمیم آنها به پژوهشهای توسعه روستایی: تئوری بنیانی (Grounded theory)، اقدام پژوهی، روشهای تحقیق مشارکتی (PRA, RRA, PAR, PTD...) - تحقیق تفسیر گرایانه - بنیادین و انتقادی، پدیدار شناسی، مطالعات موردی، مطالعات میدانی، مطالعات مردم نگاری - تحقیق ارزشیابی در توسعه روستایی - روشهای تلفیق تحقیقات کمی و کیفی - روشهای نمونه‌گیری در تحقیقات کیفی و کمی - روشهای جمع‌آوری، ثبت و تحلیل داده‌ها در تحقیقات کیفی: اصول و روشهای انجام مشاهده، مصاحبه‌های نیمه ساختارمند و عمیق - روشهای نرم‌افزار کامپیوتری در "ایده پردازی" و داده‌پردازی کیفی - روشهای جمع‌آوری و تحلیل داده‌های کمی: پرسشنامه و اصول تدوین و مدیریت میدانی آن در تحلیل داده‌های کمی - تدوین و رسانش گزارش‌نهایی تحقیق.

عملی:

تهیه پروپوزال تحقیق براساس معیارهای و موازین عملی مطرح شده در قسمت نظری برای تحقیقات کیفی و کمی و ارائه مرحله‌ای قسمتهای مختلف و کل آن به صورت نهائی در پایان ترم - انجام بازدید به همراه مدرس مربوطه از سازمانهای اجرایی ذیربط و یا محیطهای روستایی و کشاورزی و نیز

مراجعه گروهی و یا انفرادی دانشجویان به این مراکز جهت مسئله یابی و آشنایی عملی با سوژه‌های تحقیقاتی.

منابع:

- دلاور، علی. ۱۳۷۴. مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. انتشارات رشد.
- سرمد، زهره و همکاران، ۱۳۸۱. روش تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگاه.
- عمیدی، علی. ۱۳۷۹. نظریه نمونه‌گیری و کاربردهای آن، مرکز نشر دانشگاهی.
- قدسی پور، سید حسن. ۱۳۷۸. فرآیند تحلیل سلسه مراتبی. انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
- کرلینجر، اف. ان. ۱۳۷۶. مبانی پژوهش در علوم رفتاری، ترجمه شریفی، حسن پاشا، جلد یک و دو. تهران: انتشارات آوای نور.
- Baker, T.C. (1999). Doing social research. New York. Mc Grow- Hill College.
- Timmay, (1997), Social research: issues, methods & processes.
- Schwandt, Thomas A. (1997). Qualitative inquiry, SAGE Publications.
- Gomm, Roger, (2004), Social research methodology, palgrave, Macmillan.

مباحث نوین توسعه روستایی و کشاورزی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: تحلیل، بررسی و نقد مباحث نوین در توسعه روستایی و کشاورزی

سرفصل درس:

در این درس جدیدترین مباحث توسعه روستایی و کشاورزی از منابع الکترونیکی دریافت و به زبان انگلیسی در کلاس توسط دانشجو ارائه و مورد بحث و تبادل نظر قرار می‌گیرد. برخی زمینه‌های مورد نظر در توسعه روستایی که مطالب جدید در این گونه زمینه‌های گردآوری می‌شوند عبارتند از: توسعه روستایی پایدار - توسعه کشاورزی پایدار - رهیافت امرار معاش پایدار - توسعه روستایی و زمینه‌های اشتغالی زایی - ارتباطات روستایی - فناوری اطلاعات و توسعه روستایی - نقش اکوتوریسم در توسعه روستایی - توسعه نهادی در مناطق روستایی - مشارکت و توسعه روستایی - توسعه منابع انسانی روستایی - آموزش و توسعه روستایی - نوسازی مناطق روستایی

منابع:

- آثوانی سایت، ۱۳۷۵. راهبردهای توسعه و روستائیان فقیر، انتشارات روستا و توسعه.
- اوین، الس و همکاران، ۱۳۸۱. چشم‌انداز جهانی فقر، روستا و توسعه.
- ایچر، کارل. ک. و همکاران، ۱۳۷۰. توسعه کشاورزی در جهان سوم، ترجمه درویشی، کریم و همکاران، انتشارات مرکز تحقیقات روستایی و اقتصاد کشاورزی.
- لانگ ورث، جان دهبلیو. ۱۳۷۹. توسعه روستایی در چین، ترجمه مهاجرانی، مصطفی. موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی اقتصاد کشاورزی.
- محسنیان راد، مهدی. ۱۳۷۹. ارتباط جمعی و توسعه روستایی، نشر معاونت ترویج و مشارکت مردمی.

- Haferkamp, Hans and Smelser, Neil J.(2003) , Social Change and Modernity.

-Victort. King et al (ed), (2000). Issues in rural development in Malaysia, Perpustakann press.

Yamaguchi, Kaoru (1997), Sustainable global communities, Praeger press.

- Robert. Peart, M. (2002), Agricultural systems management, MARCEL Dek Inc.
- S.C. Panda (2004), Cropping and farming systems, Agrobios press.
- Mottatt, I. (1996), Sustainable development: principles, analysis and policies. Parthenon Publishing.
- Prasad. B.K. (2003). Rural development: Concept, approach and strategy -. SARUP & Sons publications - New Delhi.
- World Bank (2004), The poverty reduction strategy initiative, The world Bank, washington, D.C.
- Milbourne paul (2004), Rural poverty, routledge.
- Ansell, Nicola (2005), children, youth and development, Routledye.a
- Tweenten, L. (2002), Agricultural policy for the 21st century, Blackwell publishing company, USA.

شبیه سازی و مدیریت نظام‌های بهره‌برداری

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنایی با اندیشه سیستمی، شبیه سازی و کاربرد مدل‌های سیستمی در طراحی و مدیریت نظام‌های بهره‌برداری

سرفصل درس:

نظری:

مفاهیم سیستم و شبیه سازی، مثال‌هایی از شبیه سازی - طراحی سیستم، ویژگیهای مطلوب یک سیستم - مدیریت سیستم‌های اطلاعاتی - سیستم‌های حمایتی - چرخه زندگی یک سیستم - مدل‌های فیزیکی و مدل‌های منطقی - مدل سازی و راهکارهای آن - تعریف یک مسئله براساس فرآیند سیستمی - نمونه‌هایی از سیستم‌های کشاورزی، سیستم‌های تجارت، سیستم‌های بازاریابی - چگونه می‌توان یک سیستم در حال جریان را شناسائی و فهمید - نیازمندیهای یک سیستم - چگونه می‌توان یک سیستم جدید را طراحی نمود - ویژگیهای سیستم کنترل - نیازمندیهای پیاده کردن یک سیستم - روش‌های شبیه سازی کامپیوتری - مدل‌های آماری در شبیه سازی، آزمایش مدل‌های شبیه سازی و تعیین اعتبار آنها، ارزیابی‌های مختلف از سیستم - تاثیر تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی بر نظام‌های بهره‌برداری - عوامل موثر در ظهور و یا نابودی نظام‌های بهره‌برداری - تحلیل کارکردهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی نظام‌های بهره‌برداری - نقش دولت و نظام قضایی در اجرای طرح‌های اصلاحات ارضی - مسایل مالکیت و کاربری اراضی در ایران - تحلیل علل ظهور و افول نظام‌های بهره‌برداری سنتی - مقایسه نظام‌های بهره‌برداری زراعی - مسائل و مشکلات مالکیت، بهره‌برداری‌ها و کاربری اراضی کشاورزی - مفاهیم اساسی نظام بهره‌برداری - توسعه نظام زراعی (FSD) - مقایسه نقش نظام‌های بهره‌برداری در توسعه پایدار کشاورزی - نظام‌های زراعی انتقالی - ناحیه بندی نظام‌های زراعی - تجزیه و تحلیل و شناخت کاوشگرانه پتانسیل‌ها و محدودیت‌های نظام‌های زراعی - برنامه‌ریزی برای توسعه نظام‌های زراعی و طراحی نظام‌های بهره‌برداری نوین، ابزارهای مدیریت نظام‌های بهره‌برداری - شبیه سازی نظام‌های بهره‌برداری.

عملی:

دانشجو با استفاده از یک شیوه شبیه سازی اقدام به مدلسازی در زمینه نظام‌های بهره‌برداری

می‌نماید، در این قسمت بر بهره‌گیری از شبیه سازی کامپیوتری توصیه می‌گردد.

منابع:

- آذر، عادل و رجب زاده، علی، ۱۳۷۹. تصمیم‌گیری کاربردی، نشر نگاه دانش.
- ایروانی، هوشنگ. ۱۳۷۹. مدل‌های سیستمی، مفهومی و ترسیمی در رابطه با توسعه پایدار.
- برتالنفی، لودویگ. فون. ۱۳۸۰. مبانی تکامل و کاربردهای نظریه عمومی سیستم، ترجمه پریانی، کیومرث. نشر تندر.
- ج. برج - گری گراونیتزکی، ۱۳۷۲. سیستم‌های اطلاعاتی در تئوری و عمل مترجم غیبی، منوچهر. مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- شعبانعلی فمی، حسین و همکاران ۱۳۸۳. تحلیلی بر جنسیت و فناوری اطلاعات در کشورهای در حال توسعه، انتشارات دانشگاه الزهرا (س).
- رضائیان، علی. ۱۳۷۹. تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم، انتشارات سمت.
- کائوتسکی، کارل. مسئله ارضی، ۱۳۸۱. ترجمه عبدالرحیم رشیدیان، نشر نی.
- عبدالهی، محمد و همکاران، ۱۳۷۷. نظام‌های بهره‌برداری، وزارت کشاورزی.
- هیچنز، درک. ۱۳۷۵. کاربرد اندیشه سیستمی، انتشارات مدیریت دولتی.
- نصیری علائی، مهدی و کوچکی، مهدی. ۱۳۷۹. اگرواکولوژی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- شانون، رابرت، ۱۳۷۱. علم و هنر شبیه‌سازی سیستم‌ها، ترجمه علی‌اکبر عرب مازار، مرکز نشر دانشگاهی تهران.
- کیوویچ، ا.ه.، ۱۳۸۲، تحلیل و طراحی سیستم‌ها، ترجمه عین ا... جعفر نژاد قمی، انتشارات علوم رایانه.
- بنگس، ج. کارسن، ج. ۱۳۸۰، شبیه‌سازی سیستم‌های گسسته - پیشامد، موسسه انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف.
- Frank A. et al (1997), Systems for sustainability, Plenum press, New York.
- FitzGrald , jerry & Fotzerald Ardra, (1987). Fundamentals of system analysis, Published. by John Wiley & Sons.

مدیریت تکنولوژی کشاورزی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: دانشجویان در این درس با تکنولوژی و مدیریت آن و نقشی که در توسعه کشاورزی دارد، آشنا می‌شوند

سرفصل درس:

- مفاهیم و چارچوب مدیریت فناوری - مدیریت نوآوری در فناوری - نقش فناوری در توسعه - عوامل موثر در مدیریت فناوری - چالش‌های اساسی مدیریت فناوری - موضوعات اساسی در مدیریت فناوری - فرآیند نوآوری فناوری - توان رقابتی فناوری - برنامه‌ریزی فناوری - دوره عمر فناوری - شیب فناوری - طبقه بندی فناوری - فناوری مناسب - استراتژی فناوری - فناوری و منابع انسانی - سیاست‌های فناوری کشاورزی - نظریه‌های مربوط به انتقال فناوری کشاورزی - فرایند تغییر مبتنی بر فناوری - اساس توسعه فناوری در برخی از کشورهای جهان و ایران - مدل‌های انتخاب، توسعه و انتقال فناوری در برخی از کشورهای جهان و ایران

منابع:

- باقری، سیدکامران. ۱۳۷۹. مدیریت تکنولوژی، مرکز تکنولوژی نیرو (متن).
- جعفر نژاد احمد، ۱۳۷۸. مدیریت تکنولوژی، انتشارات دانشگاه تهران.
- شعبانعلی فمی، حسین و همکاران، ۱۳۸۳. تحلیلی بر جنسیت و فناوری اطلاعات در کشورهای در حال توسعه، انتشارات دانشگاه الزهرا (س).
- Bechstedt, H.D. (2002), Participatory research and technology development for sustainable land manayement, IBSRAM. Bangkok.
- Rajaraman, V. (2003), Introductiion to Information Technology, Prentice, Hall of India.

توسعه منابع انسانی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: بررسی و تحلیل نظریه‌های توسعه منابع انسانی

سرفصل درس:

تحلیل تعاریف، مفاهیم و ویژگی‌های توسعه منابع انسانی (HRD)، طراحی و سازماندهی یک سیستم (HRD)، تحلیل رفتارهای فردی (شخصیتی، شغلی، ...)، تحلیل رفتارهای گروهی (توسعه گروه، همبستگی گروهی، ...)، تحلیل مدل‌ها و تکنیک‌های جذب نیروی انسانی در سازمان (تجزیه و تحلیل شغلی، تجزیه و تحلیل نقش)، ارزیابی قابلیت و توانایی‌های شغلی کارکنان، آموزش و توسعه (تحلیل تکنیک‌های نیازسنجی آموزشی و روش‌های آموزشی کارکنان)، تحلیل و تئوریهای انگیزش کارکنان در سازمان، سیستم‌های پاداش و ارتقاء کارکنان، ارتباطات در میان کارکنان، فرهنگ و حکم سازمانی، تئوریها و مدل‌های توسعه سازمان، تحلیل عوامل کمک، همکاری در رقابت و ستیزه در میان کارکنان، تحلیل تنگناهای توسعه منابع - اهمیت توجه به جنسیت در فرآیندهای توسعه روستایی - سیر تکاملی جنسیت و توسعه - نظریه‌های فرآیندهای توسعه و نوسازی بر ایجاد تحول در نقش زنان - توسعه روستایی و کشاورزی و سهم زنان و مردان به تفکیک فعالیت‌های رسمی و غیر رسمی - راهکارهای مشارکت زنان در توسعه - فرصت‌ها، محدودیت‌ها، نقاط ضعف و نقاط قوت فعالیت‌های زنان در توسعه - نقش تشکلهای سازمانهای غیردولتی در توانمندسازی زنان - تجزیه و تحلیل جنسیتی پروژه‌های توسعه کشاورزی و روستایی - راهبردها و راهکارهای دخالت دادن امور مربوط به جنسیت در توسعه.

منابع:

- سعادت، اسفندیار. مدیریت منابع انسانی، انتشارات سمت، ۱۳۷۴.

- Jay Kline, Stephen (1995), Conceptual foundations for multidisciplinary thinking, Stanford University Press.

- Legge, K. 1999. Human resource management, Macmillan Business. U.K.

کارآفرینی روستایی و کشاورزی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : ۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف: شناخت کارآفرینی و تعمیم و کاربرد آن در مجامع روستایی و بخش کشاورزی

سرفصل درس:

نظری:

کارآفرینی و توسعه اقتصادی - کاربرد مباحث نظری کارآفرینی در جامعه روستایی و بخش کشاورزی ایران - اهمیت و ضرورت کارآفرینی و جایگاه کارآفرینان در توسعه روستایی، کشاورزی، عشایری و منابع طبیعی تجدید شونده ایران - مفهوم کارآفرینی، نظریه‌های کارفرینی: رهیافتهای سنتی در کارآفرینی، رهیافت روان شناختی، رهیافت رفتار گرایانه - رهیافتهای جایگزین - رهیافتهای اجتماعی یا دموگرافیک، رهیافت شل (Chells Appropach) - ساختارهای شخصیتی و تیپ شناسی کارآفرینانه، ویژگیهای محصول و بازار - کارآفرینی تکنولوژی محور - کارآفرین اینترنتی - آموزش کارآفرینی: آموزش پذیری کارآفرینی - انواع آموزشهای کارآفرینی اهداف برنامه‌ها و دروس کارآفرینی - ویژگیهای محتوایی و استمرار برنامه‌های کارآفرینی، رهیافتهای تدریس، برنامه‌ها و دروس کارآفرینی - تعیین و اندازه‌گیری اثر بخشی کارآفرینی

عملی:

دانشجویان با راهنمایی استاد درس یک روستا را انتخاب می‌نمایند و پس از تحلیل مشاغل روستا برنامه کارآفرینی در این روستا را پیشنهاد می‌نمایند.
- با هماهنگی استاد، گروهی از کار آفرینان سازمانی و مستقل بخش کشاورزی و روستا گروه آموزشی دعوت و با استفاده از روشهای مناسب در سطوح مقتضی تجربیات خود را به مخاطبین ارائه می‌دهند.

منابع:

- احمدپور واریانی، محمود. ۱۳۸۰. کارآفرینی (تعاریف - نظریات - الگوها)، شرکت پردیس ۵۷.
- صدراقایی، جلیل. ۱۳۸۱. سازمانهای کارآفرین، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی - مرکز تدوین و انتشارات منابع مدیریت و برنامه‌ریزی.
- Morrison, Alison (1998), Entre preneurship: An international perspective. Need Educational and professional publishing LTD.

ارتباطات در توسعه روستایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: بررسی و تحلیل ارتباطات و اطلاع رسانی و نقش و جایگاه آن در توسعه روستایی

سرفصل درس:

مفاهیم و نظریات توسعه، بررسی و تحلیل نظریات ارتباطات در توسعه روستایی، تئوری‌های ارتباطات بین فردی و نقش آن در توسعه جوامع روستایی، تحلیل استراتژی‌های برنامه ریزی ارتباطات برای توسعه روستایی، روش‌های تحقیق کمی و کیفی در ارتباطات، گونه شناسی روش‌های کنترل، نظارت و ارزشیابی ارتباطات برای توسعه، ارتباطات و اطلاع رسانی در توسعه روستایی، مدیریت داده‌ها در توسعه روستایی، پایگاه‌های اطلاعاتی و اطلاع رسانی در توسعه روستایی، بررسی و تحلیل فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در توسعه روستایی.

منابع:

- معتمد نژاد، کاظم، وسایل ارتباط جمعی. تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۹.
- Leeuwis, C. 2002 Communication for development, Blackwell publishing.
- Sussman, L. and S. Deep 1989. The communication experiences in human relations. Information/publishing Group. USA.

